

Jože Šmit

## Zemlja

### I

**S**nel sem klobuk in napravil križ.  
Tako se spodobi žetve svetemu času.  
Mislim nate, brat, ki kot jaz stojiš  
ob njivi in z roko segaš po klasu.

Odpel sem srajco na prsih spokorno.  
Premnog bi rad žel, kjer ni nikdar sejalo!  
Rad kmetu pomagal bi z roko okorno,  
da čelo kot njemu bi znoj mi pral.

Povračal bi z njim se v zvonjenju in mraku  
in gledal pomlad in poletje in jesen in zimo:  
skozi vse letne čase stopa kmet v krepkem koraku,  
mi smo le sence slabotne, ki mu sledimo.

### II

**K**adar v jutrih pod koso padajo trave,  
mislim na kosca z vonjem po gnoju;  
umil bom v koritu si roke sanjave —  
dišeče po milu bi ne odprle se znoju.

Lepši je vonj sena, ki na soncu se pari.  
Skèdenj z golimi stèbri o polnosti sanja.  
Voz škripajoče prek polj kolobari.  
Kaj bi rekel človeku, ki k volu se sklanja?

Hvalil bi nežne roke in nosnice čuteče;  
zmel je šop trave in dal ga živali.  
Mi gledamo mnogih oči proseče,  
ne da bi prošnje jim brati znali.



### III

Vonjam topel kruh in bližam se njivi.  
Žena z modro ruto ji rob načenja.  
Pota so kakor v rosi oprani šivi  
jadra, ki veter ga z godbo napenja.

Pesmi žit je srcem najbolj domača:  
Kristu na križu je roke podprla,  
potnik se s ceste za njo obrača,  
ptica je krila nad njo razprostrla.

Gledam krotka usta z nasmehom bogatim,  
grudi z belo peno in znojne ude;  
zvezani v snope s trakom zlatim  
tonejo v barvi pšenice in grude.

### IV

**P**obiramo molče krompirjeve plodove,  
od vseh še najbolj so podobni prsti:  
zoreči v gube in jesenske dnove  
čakajo krotko, da jih pobožamo s prsti.

Razjedene dlani se srečujejo z brati:  
obrazi so se po brazdah spoznali:  
rodila nas je zemlja, resna, močna mati,  
pritiskala nas k prsim, da smo jih sesali.

Na večer vrača se k ognjišču nosna žena.  
Teži jo lastni plod in zemlja in prezrela doba.  
Po njej bo naša cesta posvečena,  
da bomo našli k sreči mimo groba.



## V

**T**rte nam mavrice zadnje zberó.  
K prazniku barv klopotec kliče.  
Zdaj moja ljudstva z mehкими grli pojó  
čez mastne, po moštu dišeče griče.

Viničar sod in srce naliva.  
Sokovi s krotko muziko vro v obeh.  
Vendar — kaj proti duše črvu je vinska gliva?  
Srca vro tudi še v zimskih dneh.

Sveti Martin nam sode bogate spočije.  
Sužnju ne umiri srca hišni krst.  
Kmet komaj sinu v polmraku napije  
z roko mrzlo, sivorjavo kot prst.

## VI

**N**ovembrski plod je v zemlji obledél.  
Pastirski ognji pijó vonj po snegu.  
Veter z lajno je drevju vence snel.  
Siva je sled živali na begu.

V rebri je dom nizko k zemlji pal.  
Zadnjo špranjo je treba mašiti z opaži.  
Odslej bo čez klance romarjev plašč plapolal.  
Ob večerih psa mesec z mrzlim rogom draži.

Včasih dež krizanteme zaliva.  
Verne duše nam molke pletó krog rok.  
Rekel bi, da je božji podobna kmetova njiva —  
zadnja postelj plodov in otrok.

Dunaj 1943.